

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 18 czerwca 2020 r.

Pozycja 185

POSTANOWIENIE z dnia 20 czerwca 2017 r. Sygn. akt Ts 80/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej D. Co Ltd. oraz International Ltd. w sprawie zgodności:

- 1) art. 240 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.) w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. w zw. z art. 449 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2016 r. poz. 1574, ze zm.) z art. 77 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 2, a także z art. 64 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 21 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 240 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.) w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. z art. 77 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 2, a także z art. 64 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 21 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) art. 242 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.) w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. oraz od 1 stycznia 2016 r. z art. 77 ust. 2, art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 2, a także z art. 64 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 21 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 12 kwietnia 2017 r. (data nadania) D. Co Ltd. oraz International Ltd. (dalej: skarżące) wystąpiły o stwierdzenie, że art. 240 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.; dalej: Prawo upadłościowe) w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. w zw. z art. 449 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2016 r. poz. 1574, ze zm.; dalej: Prawo restrukturyzacyjne) są niezgodne z art. 77 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 2, a także z art. 64 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 21 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz

art. 32 ust. 1 Konstytucji. Ponadto skarżące wniosły o uznanie art. 240 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. za sprzeczny z art. 77 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 2, a także z art. 64 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 21 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji. Dodatkowo skarżące zarzuciły niezgodność art. 242 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. oraz od 1 stycznia 2016 r. z art. 77 ust. 2, art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 2, a także z art. 64 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 21 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą. Skarżące reprezentowane przez profesjonalnego pełnomocnika zgłosiły 14 września 2016 r. wierzytelność w postępowaniu upadłościowym. Zarządzeniem z dnia 21 września 2016 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku – IX Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych dokonał zwrotu zgłoszenia wierzytelności. W uzasadnieniu sąd ten wskazał, że zgłoszenie nie spełnia wymagań określonych w art. 239 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. Zażalenie na to rozstrzygnięcie postanowieniem z dnia 16 grudnia 2016 r. (sygn. akt [...]) oddalił Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku – IX Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i naprawczych.

Postanowienie Sądu Rejonowego zostało doręczone skarżącym 12 stycznia 2017 r.

Zdaniem skarżących w sprawie, w związku z którą wniesiono skargę do Trybunału, zakwestionowane art. 240 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. w zw. z art. 449 Prawa restrukturyzacyjnego są niezgodne z Konstytucją w zakresie, w jakim art. 240 Prawa upadłościowego znajduje zastosowanie do postępowań, w których przed dniem 1 stycznia 2016 r. wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, w tym w sytuacji, gdy strona zgłaszająca wierzytelność nie mogła powziąć informacji o dacie wpłynięcia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz w zakresie, w jakim art. 240 Prawa upadłościowego nie wskazuje rodzaju dokumentów, jakie wierzyciel powinien przedstawić w formie dowodów oraz nie konkretyzuje sposobu dokonania przez wierzyciela określenia wierzytelności. W opinii skarżących wskazane przepisy naruszają art. 77 ust. 2 Konstytucji (zakaz zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw) oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji (prawo do sądu) w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji (zasada proporcjonalności), art. 32 ust. 1 Konstytucji (zasada równości) i art. 2 Konstytucji (zasada demokratycznego państwa prawnego), a także z art. 64 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji (prawo do własności i innych praw majątkowych oraz równa ochrona tych praw) oraz art. 21 ust. 1 Konstytucji (zasada ochrony własności) w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji (zasada proporcjonalności) oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji (zasada równości).

Ponadto skarżące zakwestionowały art. 240 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. w zakresie tożsamym z określonym dla zaskarżonych art. 240 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. w zw. z art. 449 Prawa restrukturyzacyjnego oraz powołały identyczne wzorce kontroli.

Trzeci zaskarżony przepis to art. 242 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. i po tej dacie. Skarżące stwierdziły, że w zakresie, w jakim art. 242 Prawa upadłościowego nie przewiduje obowiązku wezwania wierzyciela reprezentowanego przez pełnomocnika procesowego do uzupełnienia braków formalnych zgłoszenia wierzytelności przed dokonaniem jego zwrotu, jest niezgodny z art. 77 ust. 2 Konstytucji (zakaz zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw) oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji (prawo do sądu) w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji (zasada proporcjonalności), art. 32 ust. 1 Konstytucji (zasada równości) i art. 2 Konstytucji (zasada demokratycznego państwa prawnego), a także z art. 64 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji (prawo do własności i innych praw majątkowych oraz równa ochrona tych praw) oraz art. 21 ust. 1 Konstytucji (zasada

ochrony własności) w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji (zasada proporcjonalności) oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji (zasada równości).

Zarządzeniem z dnia 17 maja 2017 r. sędzia Trybunału Konstytucyjnego wezwał skarżące do usunięcia braku formalnego skargi konstytucyjnej przez doręczenie prawidłowo sporządzonych pełnomocnictw szczególnych do sporządzenia skargi konstytucyjnej i reprezentowania skarżących w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym udzielonych przez D. Co Ltd. oraz International Ltd.

Skarżące pismem z 29 maja 2017 r. uzupełniły braki formalne skargi konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, zakwestionować zgodność z Konstytucją przepisów ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo obowiązkach określonych w Konstytucji.

Stosownie do zakwestionowanego art. 240 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. w zgłoszeniu wierzytelności należy podać: (1) imię i nazwisko bądź nazwę albo firmę wierzyciela i odpowiednio jego miejsce zamieszkania albo siedzibę; (2) określenie wierzytelności wraz z należnościami ubocznymi oraz wartość wierzytelności niepieniężnej; (3) dowody stwierdzające istnienie wierzytelności; (4) kategorię, do której wierzytelność ma być zaliczona; (5) zabezpieczenia związane z wierzytelnością oraz oświadczenie wierzyciela, w jakiej prawdopodobnie sumie wierzytelność nie będzie zaspokojona z przedmiotu zabezpieczenia; (6) w razie zgłoszenia wierzytelności, w stosunku do której upadły nie jest dłużnikiem osobistym, przedmiot zabezpieczenia, z którego wierzytelność podlega zaspokojeniu; (7) stan sprawy, jeżeli co do wierzytelności toczy się postępowanie sądowe lub administracyjne; (8) jeżeli wierzyciel jest współnikiem albo akcjonariuszem spółki będącej upadłym – ilość posiadanych udziałów albo akcji oraz ich rodzaj.

W myśl zaskarżonego art. 449 Prawa restrukturyzacyjnego w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Natomiast art. 242 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. przewiduje, że jeżeli zgłoszenia wierzytelności dokonuje przedsiębiorca lub wierzyciel reprezentowany przez pełnomocnika procesowego, którym jest adwokat lub radca prawny, zgłoszenie wierzytelności nieodpowiadające wymaganiom określonym w art. 239 i art. 240 lub zawierające inne braki uniemożliwiające nadanie zgłoszeniu biegu podlega zwrotowi bez wzywania do jego uzupełnienia.

Zakwestionowany art. 242 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2016 r. stanowi: „Jeżeli zgłoszenia wierzytelności dokonuje wierzyciel reprezentowany przez pełnomocnika procesowego, którym jest adwokat lub radca prawny, lub osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego, zgłoszenie wierzytelności nieodpowiadające wymaganiom określonym w art. 239 i art. 240 lub zawierające inne braki uniemożliwiające nadanie zgłoszeniu biegu podlega zwrotowi bez wzywania do jego uzupełnienia”.

Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że art. 242 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2016 r. nie był podstawą ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie skarżących, ponieważ zgodnie z art. 449 Prawa restrukturyzacyjnego do sprawy skarżących miały zastosowanie przepisy dotychczasowe, a zatem art. 242 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r.

Ponadto Trybunał Konstytucyjny ustalił, że zarzuty skargi konstytucyjnej dotyczą w istocie jedynie art. 240 pkt 2 i 3, a nie art. 240 pkt 1 i 4-8 Prawa upadłościowego w brzmie-

niu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. Skarżące zakwestionowały bowiem art. 240 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do postępowań, w których przed dniem 1 stycznia 2016 r. wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, w tym w sytuacji, gdy strona zgłaszająca wierzytelność nie mogła powziąć informacji o dacie wpłynięcia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz w zakresie, w jakim art. 240 Prawa upadłościowego nie wskazuje rodzaju dokumentów, jakie wierzyciel powinien przedstawić w formie dowodów oraz nie konkretyzuje sposobu dokonania przez wierzyciela określenia wierzytelności.

Trybunał Konstytucyjny na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 60 ust. 1 w zw. z art. 61 ust. 4 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK) odmawia nadania dalszego biegu badanej skardze konstytucyjnej w zakresie dotyczącym art. 242 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2016 r. oraz w zakresie dotyczącym art. 240 pkt 1 i 4-8 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że sformułowane zarzuty dotyczą w istocie sytuacji, w której skarżące reprezentowane przez profesjonalnego pełnomocnika nie dopełniły wymagań określonych w art. 239 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. Stosownie do tego przepisu zgłoszenia wierzytelności dokonuje się na piśmie w dwóch egzemplarzach. Do pisma zgłaszający wierzytelność dołącza oryginał lub notarialnie poświadczony odpis dokumentu uzasadniającego zgłoszenie. Poświadczenia odpisów może dokonać także radca prawny lub adwokat, będący pełnomocnikiem wierzyciela, który zgłasza wierzytelność.

Jak wynika z uzasadnienia zarządzenia z dnia 21 września 2016 r. oraz postanowienia z dnia 16 grudnia 2016 r., skarżące reprezentowane przez profesjonalnego pełnomocnika nie dołączyły do dokonanego 14 września 2016 r. zgłoszenia wierzytelności oryginałów lub poświadczonych odpisów dokumentów zgodnie z art. 239 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. i to było rzeczywistym powodem zwrotu zgłoszenia.

Ponadto z treści dołączonego do skargi ogłoszenia opublikowanego w Monitorze Sądowym i Gospodarczym nr 114/2016 (4999), poz. 14842 z dnia 15 czerwca 2016 r. wynika, że w terminie 3 miesięcy wierzyciele upadłego, w tym skarżące, mogli zgłaszać wierzytelności sędziemu-komisarzowi. Skarżące uczyniły to jednak dopiero 14 września 2016 r., a więc w przedostatnim dniu tego terminu. Gdyby zgłosiły wierzytelność wcześniej, to po otrzymaniu zarządzenia o zwrocie zgłoszenia mogłyby ponownie (z zachowaniem trzymiesięcznego terminu od publikacji ogłoszenia) zgłosić wierzytelność, załączając oryginały lub poświadczane odpisy dokumentów.

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie stwierdzał, że skarga konstytucyjna jest środkiem ochrony podstawowych praw i wolności zagwarantowanych w Konstytucji. Dlatego też przy rozpatrywaniu skarg konstytucyjnych szczególnie istotne wydaje się zwrócenie uwagi na zabezpieczenie interesów prawnych skarżących. Możliwe jest to jednak dopiero po dochowaniu przez nich choćby minimalnej staranności w trosce o zabezpieczenie tychże interesów. Poziom tej staranności został wyznaczony przez określenie wymogów dopuszczalności wniesienia skargi konstytucyjnej. Trybunał podkreślał już, że „skarga ta nie może być wykorzystywana jako instrument służący korygowaniu zaniedbań popełnionych w postępowaniu poprzedzającym jej wniesienie” (zob. postanowienia TK z dnia 16 października 2002 r., SK 43/01, OTK ZU nr 5/A/2002, poz. 77 oraz 17 marca 1998 r., Ts 27/97, OTK ZU nr 2/1998, poz. 20). Skarga konstytucyjna, będąca w istocie zarzutem przeciw prawu, jest *ultima ratio* – ostatnią szansą dochodzenia praw i wolności naruszonych przez zastosowanie przepisu kwestionowanego w skardze. Poza oceną Trybunału Konstytucyjnego muszą zatem pozostawać również te sytuacje, w których utrata prawa do rozpoznania skargi konstytucyjnej

następuje w rezultacie uchybień popełnionych przez skarżącego na wcześniejszych etapach postępowania (zob. postanowienie TK z dnia 3 lipca 2007 r., SK 4/07, OTK ZU nr 7/A/2007, poz. 83).

W związku z powyższym Trybunał stwierdza, że analizowana skarga konstytucyjna jest próbą skorygowania zaniedbań, do których skarżące i ich pełnomocnik doprowadzili na etapie postępowania przed sądem powszechnym. Wątpliwości Trybunału nie budzi bowiem, że źródłem (i przyczyną) zwrotu zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym było niedopełnienie wymagań określonych w art. 239 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r., a nie treść zakwestionowanego w skardze konstytucyjnej art. 240 pkt 2 i 3 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r.

Przechodząc do analizy zarzutów skargi konstytucyjnej, Trybunał podkreśla na wstępie, że zakwestionowanie zgodności z Konstytucją art. 240 pkt 2 i 3 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. po pierwsze – w zakresie, w jakim przepis ten znajduje zastosowanie do postępowań, w których przed dniem 1 stycznia 2016 r. wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, w tym w sytuacji, gdy strona zgłaszająca wierzytelność nie mogła powziąć informacji o dacie wpłynięcia wniosku o ogłoszenie upadłości, a po drugie – w zakresie, w jakim zakwestionowany przepis nie wskazuje rodzaju dokumentów, które wierzyciel powinien przedstawić w formie dowodów oraz nie konkretyzuje sposobu dokonania przez wierzyciela określenia wierzytelności nie ma związku ani z treścią art. 240 pkt 2 i 3 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. ani wydanym w sprawie skarżących ostatecznym orzeczeniem.

Trybunał przypomina, że: „Skarga konstytucyjna wedle Konstytucji nie jest skargą »na rozstrzygnięcie«, lecz skargą »na przepis«. Gdy przyczyną zarzucanego naruszenia jest niekonstytucyjne zastosowanie lub zinterpretowanie przepisu zgodnego z Konstytucją – skarga nie służy. To kształtuje w szczególny sposób dowodowe powinności skarżącego: nawet bowiem wykazanie istnienia związku koniecznego (typu *conditio sine qua non*) między zarzucanym naruszeniem wolności (praw) konstytucyjnych a rozstrzygnięciem, które ów skutek spowodowało, nie jest tożsame z dowodem, że przyczyną zarzucanego naruszenia jest niekonstytucyjność samego przepisu będącego prawną podstawą rozstrzygnięcia. Niezbędne jest bowiem wykazanie, że związek ten istnieje między brakiem konstytucyjności przepisu a naruszeniem prawa lub wolności” (wyrok TK z dnia 15 października 2002 r., SK 6/02, OTK ZU nr 5/A/2002, poz. 65).

Podstawą zwrotu zgłoszenia wierzytelności w sprawie skarżących nie było bowiem, jak sugeruje treść zarzutów skargi konstytucyjnej, ani nieprzedstawienie określonego rodzaju dokumentu ani niewłaściwy sposób określenia wierzytelności, ale – jak już Trybunał wyjaśnił w części rozważań poświęconych art. 239 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. – nieprzedstawienie oryginałów lub poświadczonych za zgodność z oryginałem odpisów dokumentów uzasadniających zgłoszenie. Ponadto art. 240 pkt 2 i 3 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. wymaga jedynie, by w treści zgłoszenia wierzytelności podać określenie wierzytelności wraz z należnościami ubocznymi oraz wartość wierzytelności niepieniężnej (pkt 2), jak również dowody stwierdzające istnienie wierzytelności (pkt 3), a zatem nie wskazuje rodzaju dokumentu ani sposobu określenia wierzytelności.

Gołosłowny jest zarzut, stosownie do którego skarżące nie mogły powziąć informacji o dacie wpłynięcia wniosku o ogłoszenie upadłości. Profesjonalny pełnomocnik reprezentujący obie spółki w postępowaniu upadłościowym powinien był z należytą starannością zapoznać się z ogłoszeniem opublikowanym w Monitorze Sądowym i Gospodarczym nr 114/2016 (4999), poz. 14842, z którego wynika, że postanowieniem z dnia 19 maja 2016 r., wydanym w sprawie IX GU 125/14, została ogłoszona upadłość dłużnika skarżących. Już analizując

sygnaturę akt można stwierdzić, że sprawa pochodzi z 2014 r., a zatem – na podstawie art. 449 Prawa restrukturyzacyjnego – skoro wniosek o ogłoszenie wpłynął przed 1 stycznia 2016 r. to stosuje się przepisy dotychczasowe.

Twierdzenie skarżących, że niekonstytucyjność art. 240 pkt 2 i 3 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. polega na tym, że nie wskazuje on rodzaju dokumentów, które wierzyciel powinien przedstawić w formie dowodów oraz nie konkretyzuje sposobu dokonania przez wierzyciela określenia wierzytelności wskazuje na to, że badana skarga konstytucyjna kwestionuje w istocie brak regulacji o określonej treści. Tymczasem luka prawna (zaniechanie prawodawcze) pozostaje poza kognicją Trybunału Konstytucyjnego, który jako tzw. ustawodawca negatywny jest powołany do orzekania o konstytucyjności bądź niekonstytucyjności obowiązujących aktów normatywnych. Trybunał nie może, w ramach przyznanych mu kompetencji, dopisywać odpowiednich rozwiązań do obowiązujących aktów normatywnych (zob. wyrok TK z dnia 22 marca 2005 r., K 22/04, OTK ZU nr 3/A/2005, poz. 27).

Natomiast przechodząc do oceny wzorców kontroli przywołanych przez skarżące w odniesieniu do art. 240 pkt 2 i 3 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. (zakwestionowanego zarówno samodzielnie, jak i w zw. z art. 449 Prawa restrukturyzacyjnego), Trybunał stwierdza, że nie mają one związku z treścią zakwestionowanego przepisu. Zaskarżona norma prawna określa jedynie treść zgłoszenia wierzytelności, a dokładnie wymaga określenia wierzytelności i dowodów stwierdzających istnienie wierzytelności. Oczywiście bezzasadne są zatem zarzuty naruszenia art. 77 ust. 2 Konstytucji (zakaz zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw) oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji (prawo do sądu) w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji (zasada proporcjonalności), art. 32 ust. 1 Konstytucji (zasada równości) i art. 2 Konstytucji (zasada demokratycznego państwa prawnego), a także z art. 64 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji (prawo do własności i innych praw majątkowych oraz równa ochrona tych praw) oraz art. 21 ust. 1 Konstytucji (zasada ochrony własności) w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji (zasada proporcjonalności) oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji (zasada równości).

Argument skarżących, zgodnie z którym porównanie treści art. 240 pkt 2 i 3 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. oraz w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2016 r. „stanowi przejaw bezpodstawnego zróżnicowania sytuacji prawnej wierzycieli, gdyż stawia wierzycieli w gorszej sytuacji prawnej niż wierzycieli dochodzących ochrony swoich praw majątkowych w postępowaniach wszczętych na skutek wniosku złożonego po 1 stycznia 2016 r.” jest chybiony. Po pierwsze, art. 240 pkt 2 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r., jak i po tej dacie jest tożsamy. Po drugie, art. 240 pkt 3 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. oraz w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2016 r. wymaga przedstawienia dowodów stwierdzających istnienie wierzytelności, z tą różnicą, że po nowelizacji dodano możliwość powołania się na uznanie wierzytelności w spisie wierzytelności sporządzonym w postępowaniu restrukturyzacyjnym. Skarżące nie wspomniały nawet, że miałyby do nich zastosowanie ta szczególna możliwość, tj., że ich wierzytelność została uznana w spisie wierzytelności sporządzonym w postępowaniu restrukturyzacyjnym. Po trzecie, skarżące w rzeczywistości kwestionują zastosowanie zasady nieretroakcji w art. 449 Prawa restrukturyzacyjnego. Tymczasem postulaty *de lege ferenda* pozostają poza zakresem kognicji Trybunału Konstytucyjnego.

Ostatni zarzut skarżących dotyczy art. 242 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. Zdaniem skarżących przepis ten jest niekonstytucyjny w zakresie, w jakim nie przewiduje obowiązku wezwania wierzyciela reprezentowanego przez pełnomocnika procesowego do uzupełnienia braków formalnych zgłoszenia wierzytelności przed dokonaniem jego zwrotu.

Ze względu na procesowy charakter zakwestionowanej normy, jak i jej treść, wzorce kontroli wynikające z art. 64 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji (prawo do własności i innych praw majątkowych oraz równa ochrona tych praw) oraz art. 21 ust. 1 Konstytucji (zasada ochrony własności) w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji (zasada proporcjonalności) oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji (zasada równości) są nieadekwatne, a sformułowane zarzuty – oczywiście bezzasadne.

Natomiast zarzuty naruszenia art. 77 ust. 2 Konstytucji (zakaz zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw) oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji (prawo do sądu) w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji (zasada proporcjonalności), art. 32 ust. 1 Konstytucji (zasada równości) i art. 2 Konstytucji (zasada demokratycznego państwa prawnego) są oczywiście bezzasadne dlatego, że skarżące nie dochowały staranności na etapie postępowania upadłościowego, o czym była już mowa w niniejszym postanowieniu, oraz nie udowodniły na czym polega istotna cecha wspólna (prawnie relewantna) podmiotów reprezentowanych i niereprezentowanych przez profesjonalnego pełnomocnika.

Co istotne, jak podkreślał Trybunał w swoim dotychczasowym orzecznictwie dotyczącym odrzucenia nieopłaconych środków odwoławczych lub środków zaskarżenia wniesionych przez stronę reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika (wyrok z dnia 17 listopada 2008 r., sygn. akt SK 33/07 /OTK ZU nr 9/A/2008, poz. 154/) „rygoryzm przewidziany przez ustawodawcę, polegający na zastosowaniu skutków przewidzianych w art. 130² § 3 k.p.c. jest niedopuszczalny, gdy strona działa sama, bez pomocy profesjonalnego pełnomocnika. Nie można natomiast mówić o nadmiernym rygoryzmie, jeżeli strona postępowania zastąpiona jest w postępowaniu przed sądem powszechnym przez adwokata, radcę prawnego czy rzecznika patentowego. Z samej bowiem istoty zastępstwa procesowego wypełnianego przez profesjonalnego pełnomocnika wynika uprawnione założenie, że pełnomocnik ten będzie działał fachowo, zgodnie ze swoją najlepszą wiedzą oraz należytą starannością. dopuszczalność stosowania surowszego rygoru w odniesieniu do pism procesowych, obarczonych brakami formalnymi, wnoszonych przez pełnomocników procesowych będących profesjonalistami została potwierdzona w orzecznictwie Trybunału (por. wyrok TK z dnia: 12 września 2006 r., SK 21/05, OTK ZU nr 8/A/2006, poz. 103; i 20 grudnia 2007 r., sygn. P 39/06)”.

Stąd też – na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 w zw. z art. 60 ust. 1 ustawy o TK – należało odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w zakresie badania zgodności: (1) art. 240 pkt 2 i 3 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. w zw. z art. 449 Prawa restrukturyzacyjnego z art. 77 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 2, a także z art. 64 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 21 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji; (2) art. 240 pkt 2 i 3 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. z art. 77 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 2, a także z art. 64 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 21 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji; (3) art. 242 Prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. z art. 77 ust. 2, art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 2, a także z art. 64 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 21 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji – ze względu na oczywistą bezzasadność zarzutów.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 ustawy o TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.